OTWARCIE SEZONU TURYSTYCZNEGO 2016
Politechniki Świętokrzyskiej

Wędrówką po południo-zachodnich krańcach Pasma Sieradowickiego Gór Świętokrzyskich, Akademicki Klubu Turystyki Kwalifikowanej PTTK rozpoczął nowy sezon turystyczny Politechniki Świętokrzyskiej. W imprezie inauguracyjnej 30 stycznia 2016 r. wzięło udział 42 osoby.

VIII Rajd Zimowy zaczął się o g. 8:30 w Łącznej ok. 20 km na północ od Kielc. Najstarsza wzmianka o tej wsi pochodzi z 1383 r. Właścicielami wszystkich zwiedzanych tego dnia terenów do 1789 r. byli biskupi krakowscy. Nad rzeczką Kamionką już w XV w. działał młyn i folusz. Później też uruchomiono kuźnicę. Ogromne znaczenie dla rozwoju okolicy miała budowa w latach 1820-36 bitego traktu z Krakowa do Warszawy. W 1846 r. powstały karczmy w Łącznej i Występie. Kolejnym bodźcem dla rozwoju osady była budowa kolei Dęblin - Radom - Skarżysko - Kielce - Dąbrowa Górnicza w latach 1884-85. W 1913 r. wydzielono nową parafię Łączna. II wojna światowa dotarła w te strony już 3 września kiedy to Niemcy zbombardowali stojący na stacji pociąg osobowy, zaś 7 września w okolicy toczyły się ciężkie walki obronne. Mogiły ofiar z pociągu i polskich żołnierzy znajdują się na miejscowym cmentarzu. Po wojnie zaczęła działać pobliska kopalnia kwarcytu na Bukowej Górze. Gmina Łączna należy do najmłodszych w woj. świętokrzyskim (1995 r.). Na stacji PKP Łączna zaczyna się czerwony szlak turystyczny do rezerwatu przyrody Diabla Góra (97 km) oraz zielony do Starachowic (36 km).

Kościół św. Szymona i Judy Tadeusza w Łącznej

Zwiedzanie Łącznej zaczęliśmy od kościoła parafialnego św. Szymona i Judy Tadeusza z lat 1913-20. Świątynia na planie krzyża zbudowana jest z czerwonego piaskowca i nawiązuje do cech romańsko-gotyckich. Główną elewację zdobią trzy wieże. Wnętrze dekorują freski B. Pawłowskiej z 1962 r. Obok kościoła stoi drewniana dzwonnica. Na wzgórzu nieopodal kościoła znajduje się cmentarz, gdzie można spotkać kamienne nagrobki z okresu międzywojennego.

Następnie mijaliśmy przejazd kolejowy w Podłaziu, gdzie w nocy 12/13 VII 1943 r. partyzanci ze zgrupowania AK Jana Piwnika "Ponurego" dokonali ataku na niemiecki pociąg. Była to akcja odwetowa za pacyfikację Michniowa.

Do Wzdołu Rządowego, którego dzieje sięgają XIV w., dotarliśmy polną drogą z Podłazia. Na początku wsi (za domami) stoi obelisk rozstrzelanych 11 IV 1943 r. 20 mieszkańców wsi, w tym 9 dzieci w wieku 1-15 lat. Była to pierwsza pacyfikacja wsi w Górach Świętokrzyskich. Nieco dalej znajduje się przydrożna figura Wojkowskich z 1881 r. w otoczeniu trzech modrzewi polskich. Okazuje się, że tutejsza remiza OSP skrywa ciekawostkę. Strop podbiera lufa niemieckiej 88. - najlepsze działo przeciwpancerne II wojny światowej. Następnie zwiedziliśmy dominujący nad okolicą kościół parafialny Wniebowzięcia NMP (6,5 km), gdzie już w 1357 r istniała drewniana świątynia. Obecny, barokowy, wymurowano w 1687 r. i powiększono w latach 1939-45 (prezbiterium i nawa). Od zachodniej strony do nawy (starej) przylega wysoka wieża, a od północy kaplica. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Wniebowzięcia NMP z 1696 r., zaś w kaplicy obraz MB Szkaplerznej z XVII w. zwanej Madonną Wzdólską. Pod wielką lipą w pobliżu kościoła stoi figura św. Jana Nepomucena z 1768 r.

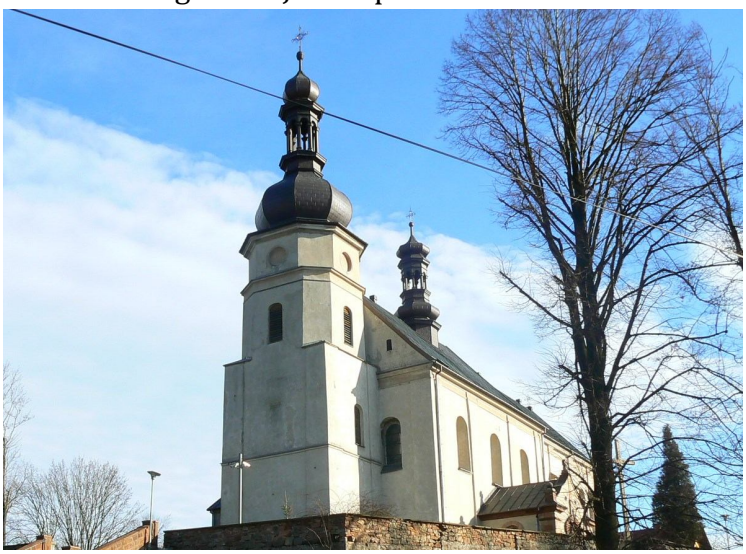

Kościół Wniebowzięcia NMP we Wzdole Rządowym

Dalsza trasa wiodła przez Wzdół-Kopciowiec i pola położone na południowych stokach Pasma Sieradowickiego. W ten sposób dotarliśmy na wzgórze „Barbarka" (9,5 km)., gdzie znajduje się kapliczka św. Barbary wzniesiona w poł. XIX w. przez górników z pobliskiego Siekierna. Jest też parking i wiata turystyczna przy drodze Bodzentyn - Suchedniów. Niegdyś krążyły legendy o skarbie ukrytym pod kapliczką w XVII w przed Szwedami. Podaje się również, że odbył się w niej ślub Jana Dawidowicza, który tuż potem poprowadził oddział powstańczy z Suchedniowa do ataku na Bodzentyn (22 I 1863 r.). Tutaj też złożyło przysięgę 8 partyzantów oddziału AK „Wybranieccy" – uczniów miejscowej szkoły. Wydarzenie to upamiętnia obelisk.

Kamień Michniowski – wychodnie piaskowców

Dalej wędrowaliśmy szlakiem partyzanckim (czarnym). Najpierw wzdłuż drogi do Suchedniowa, a później już przez Lasy Siekierzyńskie. Szlak ten kończy się na terenie rezerwatu Kamień Michniowski (11,5 km), po dojściu do szlaku niebieskiego (Suchedniów-Berezów). Na pow. 10,5 ha chroni się wielogatunkowe zbiorowiska leśne z jodłą pospolitą i wychodnie piaskowców dolnodewońskich z ciekawą roślinnością naskalną. W pobliżu styków szlaków znajduje się również najwyższe wzniesienie Pasma Sieradowickiego - Kamień Michniowski (435 m), zaliczany do Korony Gór Świętokrzyskich. Wędrując dalej niebieskim szlakiem w lewo natknęliśmy się na okazałe piaskowcowe skałki z jaskinią, gdzie podobno chronili się powstańcy styczniowi i partyzanci podczas ostatniej wojny.

Po 14 km marszu, przed g. 14-tą, przybyliśmy do Michniowa. W okresie II wojny światowej mieszkańcy tej wsi aktywnie pomagali polskim partyzantom, szczególnie ze Zgrupowania AK „Ponurego". 12 VII 1943 Niemcy częściowo spalili wieś i zamordowali ponad 100 mieszkańców. Tej samej nocy żołnierze „Ponurego" dokonali odwetu na pociąg w Podłaziu. Następnego dnia Niemcy doszczętnie spalili wieś i bestialsko wymordowali niemal wszystkich Polaków. Łącznie zginęło co najmniej 204 osoby, w tym 54 kobiety i 48 dzieci. Najmłodsza ofiara – Stefan Dąbrowa – miał 9 dni. 15 VII 1943 mieszkańcy sąsiednich wsi pogrzebali ofiary we wspólnej mogile. Niemcy polecili zaorać grób i nie zezwolili na jakiekolwiek oznaczenie mogiły. Zakazano również odbudowy wsi i uprawy okolicznych pól. Dopiero po wojnie na mogile postawiono pomnik z czerwonego piaskowca z nazwiskami ofiar. Michniów stał się symbolem niemieckich zbrodni popełnionych na polskiej wsi. W latach 50. XX w. wzniesiono tu kaplicę św. Małgorzaty, a z czasem powstała Izba Pamięci. W 1979 r. pojawiła się idea utworzenia mauzoleum, którą zaczęto materializować dopiero w 1989 r. Mauzoleum powstało w pobliżu zbiorowej mogiły michniowian. W ten sposób upamiętniono 817 polskich wsi spacyfikowanych podczas II wojny światowej. Obecnie Mauzoleum jest w trakcie kompleksowej rozbudowy. Tragiczną historię Michniowa przybliżył nam Stanisław Krogulec – kierownik mauzoleum.

Grób zbiorowy 204 ofiar pacyfikacji w Michniowie

Rajd zakończył się w Michniowie prezentacją nowych członków, ostatnio przyjętych w szeregi Klubu: Marta Szpyra, Marek Orliński, Stanisław Komorowski, Anna i Konrad Zaczkiewiczowie, Monika Matys, Paweł Łukawski, Justyna Kęczkowska, Krzysztof Siwiec i Tomasz Wojnowski. Wszyscy uczestnicy otrzymali kalendarze wydane z okazji 15-lecia naszego Klubu PTTK.

Krzysztof Sabat
kierownik rajdu i prezes AKTK

„Barbarka"